

מסורת הש"ס

(א) ונקמן מ: (ב) ונקמן
(ג) ונקמן מ: (ד) ונקמן מ:
(ה) ונקמן מ: (ו) ונקמן מ:
(ז) ונקמן מ: (ח) ונקמן מ:
(ט) ונקמן מ: (י) ונקמן מ:
(יא) ונקמן מ: (יב) ונקמן מ:
(יג) ונקמן מ: (יד) ונקמן מ:
(טו) ונקמן מ: (טז) ונקמן מ:
(יז) ונקמן מ: (יח) ונקמן מ:
(יט) ונקמן מ: (כ) ונקמן מ:
(כא) ונקמן מ: (כב) ונקמן מ:
(כג) ונקמן מ: (כד) ונקמן מ:
(כה) ונקמן מ: (כו) ונקמן מ:
(כז) ונקמן מ: (כח) ונקמן מ:
(כט) ונקמן מ: (ל) ונקמן מ:

הנהגות הב"ח

(א) רש"י ד"ה וסלם נמי
לע"ז דבפסוקה הנהגות
שעו"ה: (ב) ונקמן מ:
לכאסר א"כ בר מעגלה:

מוסף רש"י

נקב אחד ארוך.
ונקבה נחמין (לכמן)
(א) מצטרפין למלא
מקדח. וס"ל א"ת
מטעם נחלם לית שחל.
נחמין נקבה ונקבה
נחמין (ס"ב מ"ג) דהיינו
מי שיעל מן החי וימות.
דמי אחרין נקבין
(ג) ג"כ שדה וכן
לעולם (לכמן ו:). חב"ד
בבבלי. ר' יוחנן מכלל
היה ועל א"ת יסאל
(ג' ע"ה).

שיטה מקובצת

(א) ונקב נקבין נמי
בני כאסר: (ב) שחל
מחש"ס בחסות שראשי
הנחמין: (ג) חקוקה הן
שחמ"ס מונח בחסות
הח"ד ומח"ד א"ת
לכ"ד קראת תחא חס"ד:
(ד) ונקב נקבה נחמין
המו"ס (ס) משום דב"ש
פשוט שיעור נקב:
(ה) שיש בהם חסות א"ת
ומש"ס דבשא"ל: (ו) א"ת
עצמה שששה צארה
יחזר מדאי:

רבינו גרשום

ניקבה נקבה. כלומר
הנהגות שניקבה ולא
ניקבה במקום אחד אלא
ברוב מקומות ניקב נקבין
דקין משפחה לרובה
כלומר אם בין כל הני
נקבין שיעור רוב חללה
טרפה. מח"ד ר' ירמיה
בר אבא ובגולגולת שיש
בה נקב אחד ארוך כ"י
משפחה לכלכל מקדח
דשיעור דקין לנקבה
לע"ז טרפה ככלל מקדח:
הא נמי כיון דשיעור
בכאסר כ"י כדבשעין
למ"ד לקב: נפחמה
כ"י שיכנס א"ת לרובה:
בשפ"ס מאי כלומר בשפ"ס
דאין אנו יסולין לשער
נקבין שיש בהן חסות
בכאסר שהקנה אינו רחב
כל כך ה"נ ששעין.
קפלו ומינה על פי
הקנה כ"י. כלומר נע"ה
נקב הקנה: וס"ת נכ"ה.
כלומר כשם שישועין
נכ"ה ע"ה העגל ע"ה
ששועין הבא ומינה על

אלו טרפות פרק שלישי חולין

מה.

עין משפט
נר מצוה

כ"ד א מ"י פ"ב מהל'
טובלת מת בלח"ט:
כ"ה ב מ"י פ"ב מהל'
שחיתת ה' כ"ה פ"ב
ע"ש פ"ב טו"ש"ע י"ד כ"י
ל"ה פ"ב:
כ"ז ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
כ"ח ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
כ"ט ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"א ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ב ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ג ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ד ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ה ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ו ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ז ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ח ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"ט ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:
ל"י ב מ"י פ"ב טו"ש"ע ש"ס
פ"ב ד:

ענין רש"י

שולח"א (שולח"ד)
ליתר.
פירוש"א. חלל הנזר.

רבינו גרשום (המקדח)
פ"ה הקנה. נסדק. כלומר
באור הקנה. ח"י גרשון
(א) איכא דאמרי אמרי
רבנן קמיה דר' יוחנן
משפחה דר' יוחנן כ"י
כלומר כשאמר משפחה
דר' יוחנן שבתא ואמר
לח' ידעין חב"ד בבבלי
כ"י: אמר רבא תחתיה
שהיא עליונה אמר
עליונה כשהנהגה מהלכה
לח' ידעין חב"ד בבבלי
א"ל א"י כ"י שפשוט
צארה ותרעה כ"י (ג)
כלומר ר' יוחנן א"ל כ"י
יצחק בר יוסף ובלבד
שלא תאנס כלומר שלא
יהא שום בר אדם אונסה
אלא כ"י שהיא עצמה
תפשוט: אונסה עצמה מאי
כלומר מי אמרי בין דלא
כל שעתא אין צארה
כ"י (שפשוט) ח"י א"ל דלא
מקום שישנה הוא א"ת
דילכא כיון דכולל לפשוט
עד אותו מקום מקום
שחיתת מקדח ח"י: נידון
כ"י א"ת וקובח"ס כ"י
נגדו בבבלי נזכר כלומר
בבבלי כהנהגה שיש שם
שני קרבות וכל מה
שקבירה נידון כמות עצם
שקבירה מונח בו וזו היא
קריה ואין מונח במקום
אחד אלא חורין יש בעצם
שקבירה בשנים ושלשה
מקומות והכי קאמר מוח
ששכבוק אחד וכל מה
ששכבוק מונח בחורין כולל
נידון כמות ומה ד"ה
של מוח ניקב קרום
של מוח בבבלי שהיא
טרפה: נידון כמות השרה
ברוב עור של מוח:

(א) ונקב נקבין נמי
בני כאסר: (ב) שחל
מחש"ס בחסות שראשי
הנחמין: (ג) חקוקה הן
שחמ"ס מונח בחסות
הח"ד ומח"ד א"ת
לכ"ד קראת תחא חס"ד:
(ד) ונקב נקבה נחמין
המו"ס (ס) משום דב"ש
פשוט שיעור נקב:
(ה) שיש בהם חסות א"ת
ומש"ס דבשא"ל: (ו) א"ת
עצמה שששה צארה
יחזר מדאי:

מצטרפין לכאסר מקדח. לאו משום דנעו למיחסם כ"כ"ס
אלא משום דכ"ס פ"י פירשו שיעור נקב שיעור
דכ"ס: אישתמיטתיה הא דאמר בו. ס"ד דרז ירמיה
דאפילו נקבין שיש בהם חסות מקדח מצטרפין לרובה מדנקב
כנפה דמשמע נקבין נפח שיש בהם
חסות איירי ו' ומסיק דשאלין בהן
חסות איירי ולא נקב נפח אלל לומר
דמלאה נקבין כנפה ולשון אישתמיטתיה
קשה: נ"מלח כנפה רצועה
מצטרפת לכאסר. תימה לישמעונין
ניקבה וכ"ס לזוה: ב"ד שיכנס
איכר לרחבו. פירוש לרמזו של איכר
שיושיבוהו שם על רחבו ויכנס לאפוקי
דק: ענין: אנסה עצמה.
שפשוט ו' ראשית יומה מדלי ליתול
ירק כנור: חותך שתי צלעות שבאן
ושבאן. פירוש ר"ח שמים מכלל
ושמים מכלל וה"ל מזה לא היו כההוא
דמסכת תמיד דף (ל"א) שלא היו שם
שום צלעות כדמין כ"י לא היו כושפין:
מר

נקבין שיש בהן חסות מצטרפין לכאסר ושאלין בהן חסות מצטרפין לרובה
בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר
במקדח ומינה על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה
אמר רב פפא וסימניך נפאי ינפחתה כדלת אמר רב נחמן כ"י שיכנס איכר
לרחבו וינסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה
וחוליא אחת למטה כשרה אמרה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה
חוליא דקאמר רב אלא אימא אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה
ומשהו למטה כשרה אמרה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה
לח' ידעין חב"ד בבבלי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייה בר יוסף קמיה
דרבי יוחנן וכל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה
התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר הכל שפשוט צארה
ורועה ובלבד שלא תאנס בעי רב חנינא ואיתימא רב חניניה אנסה עצמה מהו
"תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מבינייהו אנס בסימנים ושחמ
פסולה ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן י"א ויחזיר חזה זה
הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס חותך שתי צלעות
משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים: ניקב קרום של מוח: רב
ושמואל דאמרי תריוהו קרמא ע"עילא אע"ג דלא איניקב תחא ואמרי לה
יעד דאיניקב תחא אמר רב שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנה ביה
מוחא אמר רבא בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בבבלי נזכר
א"ר שמעון בן פזי אמר רב"ל משום רבי יוחנן כ"י מוח כל מה שבקדירה
גדון כמות התחיל למשוך גדון כחוט השרה ומהיכין מתחיל לימשך אמר
רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי יכמין שני
פולין

ולא נעל הפחת אלל תלוי ועומד וקוף שם כעין דלת כמזחמו: כ"י שיכנס איכר לרחבו. ושיעור
אלל משום דכ"ס פ"י פירשו שיעור נקב שיעור
דכ"ס: אישתמיטתיה הא דאמר בו. ס"ד דרז ירמיה
דאפילו נקבין שיש בהם חסות מקדח מצטרפין לרובה מדנקב
כנפה דמשמע נקבין נפח שיש בהם
חסות איירי ו' ומסיק דשאלין בהן
חסות איירי ולא נקב נפח אלל לומר
דמלאה נקבין כנפה ולשון אישתמיטתיה
קשה: נ"מלח כנפה רצועה
מצטרפת לכאסר. תימה לישמעונין
ניקבה וכ"ס לזוה: ב"ד שיכנס
איכר לרחבו. פירוש לרמזו של איכר
שיושיבוהו שם על רחבו ויכנס לאפוקי
דק: ענין: אנסה עצמה.
שפשוט ו' ראשית יומה מדלי ליתול
ירק כנור: חותך שתי צלעות שבאן
ושבאן. פירוש ר"ח שמים מכלל
ושמים מכלל וה"ל מזה לא היו כההוא
דמסכת תמיד דף (ל"א) שלא היו שם
שום צלעות כדמין כ"י לא היו כושפין:
מר

אטייקורי מטייקרי כ"י. נכדיון הם כמה שמי קויד אללס והנאסח
היא ואין זו מתנה: כנפה. הגדרת כנפי כנפי להיקפה נקבין
דקיס כנפה: מצטרפין הנקבין לרובה. אילו היו כולן מחוברים
יחד היה רובה נפסק טרפה: ובגולגולת. לגבי חלל המת חלל

אטייקורי הוא דמטייקורי בי אמר רב יהודה
אמר רב ניקבה כנפה מצטרפין לרובה מתיב
רב ירמיה א"בוגולגולת שיש בה נקב אחד
ארוך אפילו יש בה נקבין הרבה מצטרפין
למלא מקדח אלמא כיון דשיעורה מלא מקדח
כאסר לכאסר מצטרפין אישתמיטתיה הא
דאמר רבי חלבו אמר רב חמא בר גוריא
אמר רב נקבין שיש בהן חסות מצטרפין
לכאסר ושאלין בהן חסות מצטרפין לרובה
אמר רבא בר בר חנה א"ר יהושע בן לוי
ניטלה הימנה רצועה מצטרפת לכאסר בעא
מיניה רבי יצחק בר נחמני מרבי יהושע בן
לוי ניקבה כנפה מהו אמר ליה הרי אמרו
נקבין שיש בהן חסות מצטרפין לכאסר ושאלין בהן חסות מצטרפין לרובה
בעופא מאי אמר רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי אלעזר
במקדח ומינה על פי הקנה אם חופה את רוב הקנה טרפה ואם לאו כשרה
אמר רב פפא וסימניך נפאי ינפחתה כדלת אמר רב נחמן כ"י שיכנס איכר
לרחבו וינסדקה אמר רב אפילו לא נשתייר בה אלא חוליא אחת למעלה
וחוליא אחת למטה כשרה אמרה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה
חוליא דקאמר רב אלא אימא אפילו לא נשתייר בה אלא משהו למעלה
ומשהו למטה כשרה אמרה קמיה דרבי יוחנן אמר מה חוליא ומה
לח' ידעין חב"ד בבבלי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייה בר יוסף קמיה
דרבי יוחנן וכל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה
התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר הכל שפשוט צארה
ורועה ובלבד שלא תאנס בעי רב חנינא ואיתימא רב חניניה אנסה עצמה מהו
"תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מבינייהו אנס בסימנים ושחמ
פסולה ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן י"א ויחזיר חזה זה
הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס חותך שתי צלעות
משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים: ניקב קרום של מוח: רב
ושמואל דאמרי תריוהו קרמא ע"עילא אע"ג דלא איניקב תחא ואמרי לה
יעד דאיניקב תחא אמר רב שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנה ביה
מוחא אמר רבא בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בבבלי נזכר
א"ר שמעון בן פזי אמר רב"ל משום רבי יוחנן כ"י מוח כל מה שבקדירה
גדון כמות התחיל למשוך גדון כחוט השרה ומהיכין מתחיל לימשך אמר
רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי יכמין שני
פולין

לח' ידעין חב"ד בבבלי לפרושי כי האי טעמא תנא רבי חייה בר יוסף קמיה
דרבי יוחנן וכל הצואר כולו כשר לשחיטה מטבעת הגדולה עד כנפי ריאה
התחתונה אמר רבא תחתונה שהיא עליונה שאני אומר הכל שפשוט צארה
ורועה ובלבד שלא תאנס בעי רב חנינא ואיתימא רב חניניה אנסה עצמה מהו
"תיקו יתיב רבי יוחנן ורשב"ל נפק מילתא מבינייהו אנס בסימנים ושחמ
פסולה ניקב הקנה למטה מן החזה נידון כריאה תנו רבנן י"א ויחזיר חזה זה
הרואה את הקרקע למטה עד הצואר למעלה עד הכרס חותך שתי צלעות
משתי דפנות אילך ואילך וזהו חזה הניתן לכהנים: ניקב קרום של מוח: רב
ושמואל דאמרי תריוהו קרמא ע"עילא אע"ג דלא איניקב תחא ואמרי לה
יעד דאיניקב תחא אמר רב שמואל בר נחמני וסימניך חייתא דמתנה ביה
מוחא אמר רבא בר בר חנה אמר רבי יהושע בן לוי כנגדו בבבלי נזכר
א"ר שמעון בן פזי אמר רב"ל משום רבי יוחנן כ"י מוח כל מה שבקדירה
גדון כמות התחיל למשוך גדון כחוט השרה ומהיכין מתחיל לימשך אמר
רבי יצחק בר נחמני לדידי מפרשא לי מיניה דרבי יהושע בן לוי יכמין שני
פולין

ולא נעל הפחת אלל תלוי ועומד וקוף שם כעין דלת כמזחמו: כ"י שיכנס איכר לרחבו. ושיעור
אלל משום דכ"ס פ"י פירשו שיעור נקב שיעור
דכ"ס: אישתמיטתיה הא דאמר בו. ס"ד דרז ירמיה
דאפילו נקבין שיש בהם חסות מקדח מצטרפין לרובה מדנקב
כנפה דמשמע נקבין נפח שיש בהם
חסות איירי ו' ומסיק דשאלין בהן
חסות איירי ולא נקב נפח אלל לומר
דמלאה נקבין כנפה ולשון אישתמיטתיה
קשה: נ"מלח כנפה רצועה
מצטרפת לכאסר. תימה לישמעונין
ניקבה וכ"ס לזוה: ב"ד שיכנס
איכר לרחבו. פירוש לרמזו של איכר
שיושיבוהו שם על רחבו ויכנס לאפוקי
דק: ענין: אנסה עצמה.
שפשוט ו' ראשית יומה מדלי ליתול
ירק כנור: חותך שתי צלעות שבאן
ושבאן. פירוש ר"ח שמים מכלל
ושמים מכלל וה"ל מזה לא היו כההוא
דמסכת תמיד דף (ל"א) שלא היו שם
שום צלעות כדמין כ"י לא היו כושפין:
מר

